

Kyvyt käyttöön

VATES

2/2009

**Yliopistot ja
korkeakoulut
esteettömyyden
edelläkävijöitä
s. 4 ja 18**

**Työharjoittelullako
jalka työelämän
oven väliin ? s. 8**

**Pyry Niemelän
tie korkeakoulusta
konsulttiyrityksen
analyytikoksi s.14**

Kyvyt käyttöön on vammaisten ja osatyökykyisten työllistymisen erikoisaikakauslehti.

Päätoimittaja

Marjatta Varanka

Toimitussihteeri

Juha Saarinen
Puh. (09) 7527 5506
juha.saarinen@vates.fi

Toimittaja:
Arto Vilmi

Osoite

PL 40, 00621 Helsinki
(Oltermannintie 8)
Puh. (09) 7527 551
Faksi (09) 7527 5521

Osoitteenmuutokset ja tilaukset:

Marianne Kaunismäki
Puh. (09) 7527 5502
marianne.kaunismaki@vates.fi

Kyvyt käyttöön 3 / 2009 ilmestyy syyskuussa 2009. Siihen tarkoitettun aineiston tulee olla toimituksessa viimeistään 15.8.2009.

Toimitus toivoo lukijoilta palautetta, juttuideoita, käytännön esimerkkejä ja kokemuksia.

Ulkoasu / piirroksat
Markku Böök

Kannen kuva:
Studio Hannu Lehmusvuori

Painopaikka
Savion Kirjapaino Oy

Painos
7000 kpl

Kyvyt käyttöön on ilmainen. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Mikä on korkeakoulutettujen vammaisten työmarkkina-asema?

Kesäkuu 2009

Noin tuhat korkeakoulutettua vammaista ihmistä on työmarkkinoiden ulkopuolella. Se on suuri työvoimaresurssi, jota yhteiskuntamme ei ehkä ole vielä kunnolla tunnistanutkaan.

Nähdäänkö vammaisten korkeakoulutus vain tasa-arvokysymyksenä vai tähdätäänkö sillä aidosti työllistymiseen? Edistääkö korkeakoulutus vammaisen ihmisen laadukasta työllistymistä koulutusta vastaavaan tai ainakin sen tasoiseen työhön?

Tukevatko vammaisten ja osatyökykyisten työllistymisen tukimenetelmät reaalisesti myös korkeakoulutettuja vammaisia koulutuksen mukaiseen työn saantiin ja säilyttämiseen? Tuemmeko korkeakoulutettujen vammaisten työnsaantia oikeassa suhteessa suorittavan työn tukemiseen? Millaisia hyviä työllistymisen esimerkkejä ja käytäntöjä olisi tiedotettavaksi?

Tällaisia kysymyksiä oli alkuasetteluna, kun ryhdyimme työstämään tätä *Kyvyt käyttöön* -lehden numeroa haasteellisena teemanamme valottaa korkeakoulutettujen vammaisten ihmisten työllistymisen hyviä käytäntöjä ja tukimalleja. Varsin pian meille selkeni, että ei oikein löydy tietoja ja käytäntöjä korkeakoulutettujen vammaisten työllistymisen tukemisesta.

Tekemiemme tietohakujen ja haastattelujen perusteella näyttää siltä, että koulumaailmassa on tehty enemmän työtä ja kehitetty käytäntöjä korkeakoulutettujen vammaisten ihmisten mahdollisuuksien parantamiseksi kuin työelämässä. Tämä on nyt haaste työelämän kehittäjille ja työnantajille sekä työhallinnolle.

Koulutuksen jälkeistä työnsaantia heikentää merkittävästi aieman työkokemuksen vähäisyys. Varsinkin, jos työkokemusta ei ole ehkä lainkaan. Missä silloin voi oppia työssä käynnin yleisiä pelisääntöjä, yhteistyötaitoa työyhteisössä, oppia kestämään ja voittamaan työn haasteita.

Opintojen jälkeistä työnsaantia helpottamaan vammaisilla tulee olla tasavertaiset mahdollisuudet opintojen aikaiseen työhön. Opiskelijoille työkokemusta antaa työharjoittelu, mutta merkittävästi myös kesätyöt, viikonlopputyöt, iltatyöt. Ne ovat tärkeitä myös vammaisen henkilön työelämäkokemuksen kartuttajina, yksilöllisistä valmiuksista riippuen. Miksi ei tueta jo varhaisessa vaiheessa työkokemuksen karttumista, vaan odotetaan, kunnes saadaan vastavalmistunut työtön, joka sitten aloittaa työkokemuksen keräämisen alusta, opiskelijatovereitaan paljon taaempaa?

Korkeakoulutettujen vammaisten työmarkkina-asema pitää arvioida mitä pikimmin kaikilla asiaan liittyvillä areenoilla.

Marjatta Varanka

2 Pääkirjoitus

4 Esteetön opintopolku työelämään kehitteillä

Itä-Suomen korkeakouluissa kehitetään esteetöntä oppimisympäristömallia, jonka toivotaan jalkautuvan työelämään opiskelijoiden myötä.

6 Vammaiset opiskelijat huonoja ura- ja rekrytointipalvelujen käyttäjiä

Yksilöllisemmät yliopiston ohjaus- ja tukipalvelut sekä aktiivisempi ura- ja rekrytointipalvelujen käyttö tukisivat korkeakoulutettujen vammaisten pääsyä töihin.

8 Työharjoittelulla ovi auki työmaailmaan

Työmarkkinajohtajat Markku Koponen ja Markku Lemmetty sekä Helsingin yliopiston esteettömyysryhmän jäsen Eva Isaksson pohtivat korkeakoulutettujen vammaisten työllistymistä.

12 Korkeakoulutetuille työllistymistakuu!

Pääsihteri Sari Loijas ehdottaa työllistymistakuuta vastavalmistuneille korkeakoulutetuille vammaisille Näkökulma-kolumnissaan.

13 Mikä työpaikan saannissa tökkii?

Sosiaalipsykologian opiskelija, koulutussuunnittelija Milla Ilosen näkemyksiä ja kokemuksia.

14 Ponnistellen päämääriin

Diplomi-insinööriksi valmistuva Pyry Niemelä kertoo vaikeavammaisen ihmisen ponnistelusta korkeakoulusta työsuhteeseen Työni ja minä -sarjassa.

17 EUSE-stipendiaatin Hollannin opit

Pietarsaaren työklonikan työhönvalmentaja Anki Sunqvistin kokemukset työhönvalmennuksen arjesta tulppaanien maassa.

18 Korkeakoulutuksen yhdenvertaisuutta parannetaan esteettömyystiedolla

Valtakunnallisen Esok-hankkeen tavoitteena on opetuksen ja opiskelun fyysisten, psyykkisten ja sosiaalisten esteiden poistaminen.

20 Ajassa

Russ Palmer on kuurosokea henkilö, jolle sisäkorvaistute mahdollisti oman cd:n julkaisemisen.

[Keskiaukeamalla VATES-säätiön koulutuskalenteri](#)

Kuva: Juha Saarinen

Esteetön opintopolku työelämään kehitteillä

Itä-Suomen korkeakoulujen Esteetön opintopolku työelämään -hankkeen tavoitteena on lisätä tietoa esteettömyydestä koulutusympäristössä. Kun toimivia käytäntöjä saadaan syntymään, niille toivotaan löytyvän käyttöä työelämässä.

Projektipäällikkö *Anne Kanto-Ronkosen* tehtävänä Savonia-ammattikorkeakoulussa on tarkkailla erilaisten oppijoiden tilannetta omassa yhteisössään. Hän seuraa esteettömyydestä käytävää keskustelua myös valtakunnallisesti. Euroopan sosiaalirahaston tukeman Esteetön työpolku työelämään -projektin hallinnoijana hän huolehtii siitä, että opintojen esteettömyyteen ja työyhteisön hyvinvointiin tähtäävä kehittämistehtävä huomioidaan kolmessa korkeakoulussa yhtäaikaaisesti.

Kuopion yliopiston, Savonia ammattikorkeakoulun ja Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisessä hankkeessa esteettömyys nähdään laajasti.

- Täällä on kartoitettu fyysistä esteettömyyttä jo aiemmin. Nyt on päätetty hakea esteettömyydelle laajempaa opintojen ohjaukseen liittyvää

aspektia. Esteettömyys on fyysisten esteiden purkamisen ohella myös sosiaalista, kulttuurista ja psyykkistä. Olemme saaneet aikaiseksi erilaisten oppijoiden huomioimisen alun.

Kun oppilaitosten ohjaukseen on pohdittu, opettajat ovat ammatillisen kokemuksensa kautta päässeet tarkastelemaan oppimisväylien vaihtoehtia ja esteitä.

- Työryhmät ovat pohtineet muun muassa sitä, miten opiskelijat näissä oppilaitoksissa tulevat ajoissa tehostetun ohjauksen piiriin, Anne Kanto-Ronkosen täsmentää.

Työssäoppimiseen monipuolisempaa ohjausta

Työyhteisön hyvinvointi on nostettu työlialle Esteetön opintopolku työelämään -hankkeen toimintataivassa. Käy-

Projektin hallinnoija Anne Kanto-Ronkanen kertoo, että projektin työryhmissä on pohdittu, kenelle tehostettu tuki on tarpeen ja kuinka mukaan ohjaututaan.

Silloin, kun esteet ovat oppilaitoskäytännöissä rakentuneita, yksittäisen opiskelijan on vaikea niihin vaikuttaa, Kuopion yliopiston projekti-päällikkö Tommi Haapaniemi toteaa.

täntöjen kehittämiseen ja esteettömien opintopolkujen avaamiseen on lähdetty kahdesta suunnasta. Sekä opiskelijat että opettajat ovat saaneet työssäoppimisessa monipuolisempaa ohjausta kuin aiemmin. Hankkeeseen on palkattu opintopsykologi *Katri Ruth*.

- Hänellä on kahtalainen rooli. Katrin vetämissä opiskelijaryhmissä käydään läpi opinnoissa jaksamista ja opiskelutaitoja. Opettajat hakevat keskinäisestä kokemusten vaihdosta tapoja moniammatilliseen tiimityöhön. Sitä erilaisen oppijoiden huomioimiseen tarvitaan, kertoo Anne Kanto-Ronkanen

Vanhemman opiskelijan vertaistuki tärkeää

Esteettömyys opiskelun suunnittelussa -työryhmän puheenjohtaja *Tommi Haapaniemi* työskentelee projektipäällikkönä Kuopion yliopiston oppimiskeskuksessa. Kahdeksan hengen työryhmä koostuu jäsentensä toimipisteissä, jotta työympäristö myös oman laitoksen ulkopuolella tulee konkreettisesti tutuksi. Samalla ympäristön esteet havainnollistuvat.

- Olen saanut hankkeesta organisaation näkökulman esteettömyysmatatiikkaan, Tommi Haapaniemi toteaa.

Työryhmäkeskusteluissa esiin nousseita teemoja tuodaan oppilaitosten oppaisiin ja nettisivuille. Verkkokurssilla käsitellään parhaillaan opintojen suunnittelua ja käytännön järjestelyitä. Jokai-

sella työryhmän jäsenellä on henkilökohtainen kehittämiskohteensa.

- Näitä ovat esimerkiksi ohjaaminen gradun teossa tai aikuisopetuksessa, tutor-toiminta ja tulkkiopetus. Kehittämiskohteiden parissa tehdystä työstä julkaistaan artikkelikokoelma syksyllä.

Ammattikorkeakoulussa kaikille opiskelijoille tehdään henkilökohtainen opetussuunnitelma, silti opiskelijoiden toisilleen tarjoama vertaistuki on osoittautunut tarpeelliseksi.

- Usein vanhemman opiskelijan tarjoama perehdytys innostaa uuden alkuun. Olemme paneutuneet siihen, millaista ohjausta tarvitaan, jotta uudet opiskelijat löytäisivät mahdollisimman järjestäytyneesti näihin tutor-kohtaamiin, kuvailee Anne Kanto-Ronkanen opintopolkujen rakentamista.

Ammattilaiset kohti työelämää

Oppilaitosympäristö on työyhteisö siinä, missä mikä tahansa muukin. Aiemmin toimintaterapeutina työskennellyt projektipäällikkö Anne Kanto-Ronkanen löytää ohjauskäytännöistä yhtymäkohtia työelämään opiskelumaailman ulkopuolella.

- Erilaisten oppijoiden tueksi tarvittava moniammatillinen tiimityö on toimintamalli, jolle olisi käyttöä monenlaisessa työyhteisössä. Toimintaterapeutina sairaalassa olisin hyötynyt nykyisestä verkosto-osaamisestani.

Työelämä- ja elinkeinoministeriön

sektoritutkimuksen neuvottelukunnassa on todettu, että projektitasolla on valtavasti käytännön tietoa ja kokemusta. Sen muuntaminen valtavirran toiminnaksi on useasta syystä hankalaa. Anne Kanto-Ronkanen tunnistaa toimintatapojen siirtämisen hankalaksi.

- Keräämämme tiedon ja projektissa kehittämämme toimintamallin siirtäminen on haasteellista, varsinkin vajaan kahden vuoden määräaikana. Korkeakouluissa ollaan onneksi tekemisissä ammatilaiskoulutuksen kanssa.

Esteettömyystiedolla on merkitystä, sillä oppilaitosten oman toiminnan kehittäminen on tulos. Tulevat ammatillaiset siirtävät osaamistaan eteenpäin omilla aloillaan.

■ Teksti: Outi Lindroos

Toimintamalli kehitteillä

1. erilaisten oppijoiden huomioiminen
2. esteetön oppiminen ja ohjaus
3. opintopsykologin palvelut
4. hyvinvointi yhteisössä
5. opiskelun etätulkkaukset
6. työelämäkäytännöt

Lisätietoja: <http://portal.savonia.fi/amk/esitely/esteettomyyys>

Vammaiset opiskelijat huonoja ura-

Vammaisille opiskelijoille työharjoittelu on työelämään pääsyn avaintekijä. Helsingin yliopiston erilaisten oppijoiden Nika Fennanderin mielestä yliopisto ei tunnista vammaisten työharjoittelun erityistarpeita. Yliopiston ja TE-toimiston mielestä vammaiset opiskelijat eivät hyödynnä hyvin niiden palveluja.

Helsingin yliopiston erilaisten oppijoiden Hyeron hallituksen jäsen Nika Fennander, 34, korostaa että opintoaikaiset kesätyöt ja työharjoittelu ovat tärkeitä portinaukaisijoita työelämään erilaisille. Erityisesti hän painottaa yliopiston roolia työharjoittelun järjestämisessä ja suorii omaa opinahjoaan kirjavista käytännöistä.

- Työharjoittelun pakollisuus vaihtelee tiedekunnittain ja laitoksittain. Harjoittelun voi korvata tentilläkin, jos ei onnistu saamaan harjoittelupaikkaa.

Nika Fennanderin mielestä olisi tärkeää, että työharjoittelu liittyisi kiinteästi omaan opintoalaan, jotta se tukisi mahdollisimman hyvin valmistumisen jälkeistä pääsyä työelämään.

- Harjoittelun tulee olla muuta kuin kahvinkeittoa. Kesätyön suhteen opiskelijan ei sitten kannata olla kovin valikoiva. Se voi olla siivousta tai pakkaus-takin.

Nika Fennander, joka valmistui valtiotieteen maisteriksi Helsingin yliopistosta vuonna 2006 pääaineena talous ja sosiaalishistoria, ei opiskeluaikanaan työharjoittelua suorittanut. Se ei ollut hänelle pakollinen, eikä hänellä ollut puutetta työkokemuksesta.

Kesätöitä hän on saanut järjestök-

Valmistuneita ja valmistusvaiheessa olevia korkeakoulutettuja palvelee Kluuvien TE-toimistossa kaksi psykologiaa ja viisi muiden alojen maistereita. Psykologi Liisa Jaakkonen (vas.) ohjaa urasuunnittelussa ja maisteri Mervi Salokannel työelämään sijoittumisessa.

tiivina nuoresta pitäen sokeiden järjestöjen, mutta myös tuttujen avulla. Lisäksi hän on tehnyt ohjelmistotestauksia yksityisenä elinkeinoharjoittajana 90-luvun lopulla, siirtynyt freelanceriksi 2001 ja tekee nyt sijoitusanalyysijä yritykselle, jonne hän haki vakituista työsuhdetta 2007.

- Työ on kausittaista. Välillä painetaan yötä päivää, sitten voi olla pitkiäkin aikoja ilman toimeksiantoja.

Monet ovat pettyneet

Helsingin yliopiston kaikkiin tutkintoihin kuuluu työelämään orientoitumista ja yliopiston urapalvelut tukevat opiskelijoiden siirtymistä opinnoista työelämään. Urapalvelujen kautta on mahdollisuus saada apua työnhakuun ja urasuunnitteluun sekä tietoa mm. työ- ja harjoittelupaikoista ja sijoittumisesta työelämään. Urapalveluilla on erilaisia

kursseja ja laaja sekä laadukas intra-sivusto, jota voivat hyödyntää opiskelijat, yliopiston omat tiedekunnat ja laitokset. Työnantajia varten on omat ulkoiset sivut.

Nika Fennander kertoo, että hän on käyttänyt urapalveluiden tukea osallistumalla sen järjestämään tilaisuuteen, jossa esiteltiin yksityisenä elinkeinoharjoittajana toimimista.

- Se oli kannustava, mutta melko yleistä tietoa tarjoava.

Fennanderin mielestä yliopiston ura- ja rekrytointipalvelut eivät tunnista tarpeeksi hyvin erilaisten oppijoiden yksilöllistä neuvonnan ja tuen tarvetta.

- Monet meikälaiset ovat joutuneet siihen pettymään. Se tarjoaa sadalle ihmiselle suunnattuja kursseja, mm. cv-klinikkaa, jossa kullekin osallistujalle tarjoutuu vain 15 minuuttia oman cv:n analyysiin.

ja rekrytointipalvelujen hyödyntäjiä

Helsingin yliopiston urapalvelujen Mervi Enkovaara-Pälvi lupaa, että vammaisten erityistarpeita tullaan pohtimaan työharjoittelun kehittämistä koskevassa työryhmässä.

Yksilöllistä tukea saa, jos sitä pyytää

Urapalveluissa työharjoittelusta vastaava *Merja Enkovaara-Pälvi* korostaa, että urapalvelut pyrkii asiakaspalvelussaan esteettömyyteen ja yhdenvertaisuuteen. Hän tietää, että esimerkiksi yhdelle kuu-
lovoammalaiselle opiskelijalle on äskettäin järjestetty tulkkaus perehdytystilaisuuteen, joka koski harjoittelua valtionhallinnossa.

- Me annamme myös yksilöllistä urasuunnittelutukea, kunhan siihen vain varaa ajan. Vammaiset opiskelijat eivät meiltä ole tällaisia palveluja kuitenkaan hakeneet, toteaa Enkovaara-Pälvi.

Työharjoittelupaikkoja ei kuitenkaan opiskelijoille voida taata, vaan jokaisen on itse paikkansa hankittava.

- Toki erilaisia oppijoita voidaan auttaa harjoittelupaikkojen saamisessa, jos he eivät itse koe pystyvänsä siihen.

Heidän pitää myös ottaa yhteyttä oman laitoksen harjoitteluvastaavaan, hän kehottaa.

Helsingin yliopisto pyrkii kehittämään opiskelijoidensa työharjoittelumahdollisuuksia ja siihen liittävää palvelua: parhailaan istuu harjoittelun kehittämistyöryhmä, jonka sihteerinä Enkovaara-Pälvi on. Hän lupaa viedä työryhmän pohdittavaksi, kuinka erilaisten oppijoiden työharjoittelumahdollisuuksia voitaisiin tukea entistä paremmin.

Väärän uran tyrkytystä

Pääkaupunkiseudun korkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijoilla on

mahdollisuus käyttää hyväkseen myös Kluuvin työ- ja elinkeinotoimiston korkeakouluneuvoja työn hakuunsa ja urasuunniteluunsa. Palvelut ovat hyödynnettävissä vuoden ajan ennen ja jälkeen valmistumisen.

Nika Fennanderille korkeakouluneuvojen urasuunnitteluohjaus ja työnhakuvalmennus ovat tuttuja. Hän on saanut molempia ilmoittauduttuaan työttömäksi työnhakijaksi valmistumisensa jälkeen.

- Halusin saada neuvontaa, miten tästä nyt eteenpäin. En kuitenkaan paljon hyötynyt. Uraneuvoja tyrkytti minulle sellaista ammattia, jota en missään nimessä halunnut.

Sen sijaan parinkymmenen muun osanottajan kanssa käyty cv:n ja työhakemuksen teon viikon mittainen kurssi oli hyödyllinen.

- Sain hyviä vinkkejä cv:n laatimiseen ja työhakemukseni vietiin ihan kädestä pitäen tälle vuosikymmenelle, kertoo Nika Fennander.

Työentsijäkin voidaan käyttää

Korkeakouluneuvoja *Liisa Jaakkonen*

tietää, että Nikan tapainen työnhakija on tosi harvinainen vieras heillä.

- Mielenveysongelmista kärsivien määrä on viime vuonna selvästi noussut. Heitä meillä käy, mutta muita vammaisia henkilöitä on käynyt niin vähän, että muistamme heidät kyllä kaikki viimeisen kymmenen vuoden ajalta, muistele Jaakkonen.

Korkeakouluneuvoja *Mervi Salokannel* kertoo, että usein vammaiset tulevat pohtimaan korkeakouluneuvojen luo, miten he selittävät cv:ssään olevan ison työura-aukon. Samalla heidän kanssaan pohditaan, miten heidän työllistymispolkuaan voitaisiin tukea.

Kluuvin korkeakouluneuvojen työkalupakissa on tarjolla henkilökohtaisen neuvonnan ja erilaisten kurssien lisäksi työelämävalmennusta ja työkokeilua työpaikoilla.

- Meillä on aika hyvin tarjolla näitä paikkoja erityisesti julkiselta sektorilta. Työkokeiluun vammaiset eivät kuitenkaan mielellään mene. He eivät halua tuoda esille vammaansa, vaan haluavat piilottaa sitä mahdollisimman paljon.

Työkokeiluun voi päästä jo opiskeluaikana. Työelämävalmennus, jonka Liisa Jaakkonen toteaa vastaavan korkeakouluharjoittelua työpaikalla, voi mennä vasta valmistumisen jälkeen.

- Olemme saaneet sekä työelämävalmennuksesta että työkokeilusta hyviä tuloksia. Niitä molempia kannattaisi vammaisten opiskelijoiden hyödyntää.

Korkeakouluneuvojat ovat hankkineet asiakkailleen myös ulkopuolisten työntekijöiden apua, jos työelämävalmennuspaikan saamisessa on ollut ongelmia.

- Se on osoittautunut tulokselliseksi apukeinoksi, sitä voisi käyttää enemmänkin.

Hyeron hallituksen jäsenen Nika Fennanderkin uskoo, että räätälöidyllä työntekijä- ja työhönvalmennuspalvelulla voisi olla käyttöä vammaisille opiskelijoille.

■ Teksti ja kuva: Juha Saarinen

Työharjoittelulla ovi

Opiskeluaikainen työharjoittelu on korkeasti koulutettujen vammaisten työllistymisen ydintekijä. Työovien aukeamista helpottavat entistä monimuotoisempi työelämä ja tekninen kehityskin. Näin uskovat työmarkkinajohtajat Markku Koponen ja Markku Lemmetty sekä Helsingin yliopiston esteettömyysryhmän jäsen Eva Isaksson.

auki työmaailmaan

“Meillä esteettömyysryhmässä yhden tiedekunnan edustaja suhtautui todella epäillen siihen, voiko kuuro henkilö opiskella lääketiedettä. Ei siihen voinut muuta sanoa kuin että ihminen, joka kuuroutui opiskelun alkuaikoina, on voittanut Nobelin palkinnon. Samaan on yltänyt penisilliinin rakennetta selvittänyt stereokemian tutkija, joka kuuroutui kouluaikoina.”

Eva Isaksson

Kyvyt käyttöön -lehden järjestämässä tilaisuudessa Eva Isaksson, joka on kuulovammainen, käytti kirjoitustulkkia apunaan “kuullakseen”, mitä Markku Lemmetty (vas.) ja Markku Koponen sanovat.

Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n koulutusjohtaja Markku Koposen kokemuksen mukaan työnantajilla ei yleisesti ole kielteistä asennetta vammaisten työllistämistä kohtaan, vaikka tätä näkemystä korkeasti koulutetut vammaiset yleensä viljelevät.

- Kilpailu työpaikoista on kovaa, eikä vammaisten työllistäminen ole välttämättä kiinni fyysisestä vammasta, jos se ei vaikuta heidän työkykyynsä.

Koponen vakuuttaa, että työyhteisöt ovat nykyisin moniarvoisia ja niissä työskentelee hyvin erilaisen taustan omaavia työntekijöitä.

Ensityöpaikka - ison aidan ylity

Akateemisten ammatillisen keskusjärjestön Akavan edunvalvontajohtaja Markku Lemmetty kertoo, että monessa Akavan liitossa ollaan sitä mieltä, että työnantajien ja muidenkin asenteissa on kyllä ongelmia. Tieto perustuu hänen itsensä liitoille lähettämään pieneen kyselyyn.

- Kielteistä asennetta on kuitenkin hankala todentaa. Eihän kukaan kyselyssä ruksaa, että syrjii vammaisia, Lemmetty pohdiskelee ja yhtyy EK:n Markku Koposen siinä, että ensimmäisen työpaikan saaminen on kaikille korkeakoulutetuille vaikeaa, oli vammaa tai ei.

- Sen kun ylittää, niin pääsee tosi ison aidan yli.

Akava on seurannut viiden vuoden ajan Aarresaari-tutkimuksessaan korkeasti koulutettujen työllistymistä heidän valmistumisensa jälkeen. Tutkimus osoitti, että mitä ammatillisempi opiskelijan tutkinto on, sitä paremmin hän työllistyy, ja mitä pikimmin valmistumisen jälkeen työpaikan saa, sitä pysyvämpi työura on.

Työharjoittelun järjestämiseen tukea!

Helsingin yliopiston esteettömyysryhmän jäsen, tähtitieteen laitoksen kirjastonhoitaja Eva Isaksson katsoo, että opiskeluaikainen työharjoittelu on ydinasia korkeasti koulutettujen vammaisten työllistymisen edistämiseksi.

Työharjoittelupaikan saamiseen vammaiset opiskelijat tarvitsevat kuitenkin Isakssonin mukaan korkeakoulun tukea.

- Vammaisilta opiskelijoilta kuluu niin paljon voimavaroja arjessa pärjäämiseen - esimerkiksi Kelan kanssa asiointiin - että he eivät pysty luomaan sellaisia verkostoja, joilla turvaisivat itselleen työelämäkokemusta opiskeluaikana, toteaa Isaksson. Kyse ei ole mututuntumasta, vaan tämän näkemyksen allekirjoittivat valtakunnallisen korkeakoulujen esteettömyysprojektin seminaarin osanottajat toukokuussa Helsingissä.

Helsingin yliopiston omassa esteettömyysprojektissa on muutama vuosi sitten tehty suositus, että yliopiston ura- ja rekrytointipalvelu laatisi ohjeen vam-

Markku Lemmetyn mielestä sivistyneen yhteiskunnan merkki on, että koulutettujen vammaisten työllistymisen esteet poistetaan, muuten koulutukseen sijoitettu raha menee yhteiskunnan kannalta hukkaan.

Harjoittelupaikat ovat vammaisille opiskelijoille elintärkeitä. Ne ovat ensikosketus työelämään ja opettavat, kuinka aloittaa verkostoituminen ja polku työelämään siirtymiseen, korostaa Eva Isaksson.

maisten opiskelijoiden työharjoittelusta ja selvittäisi, miten harjoittelu on tähän asti toteutunut. Suositukset ovat kuitenkin jääneet toistaiseksi toteutumatta. Akavan opiskelijajäsenet viestivät Markku Lemmetylle, että yliopiston työelämäohjaus ei yleisestikään ole kovin hääviä.

EK:n Markku Koposen mielestä vammaisten opiskelijoiden työharjoittelulla ja sen yhteisellä ohjeistuksella olisi tosi tärkeä merkitys työnantajille ja työyhteisöille.

- Työharjoittelun avulla voidaan hälventää mahdollisia ennakkoluuloja ja poistaa tiedonpuutetta siitä, kuinka vamma vaikuttaa työssä selviytymiseen ja työtehtävien hoitamiseen.

Akavan Markku Lemmetyllä on ihan viime ajoilta käytännön kokemuksiakin siitä, kuinka työkokemus ennen valmistumista auttaa vammaista opiskelijaa tarraamaan kiinni työelämään.

- Tuttu opiskelija teki lopputyötään yrityksessä, johon hänet sitten valmistumisen jälkeen rekrytoitiin. Sen jälkeen hän on ehtinyt vaihtaa jo toiseen työpaikkaankin.

Osa-aikatyöstä yksi portti?

Markku Lemmetyn mielestä kannattasi ehkä myös pohtia, voisivatko osa-aikatyöt toimia yhtenä työelämäporttien avajana korkeakoulutetuille vammaisille.

- Me olemme työmarkkinajärjestöissä, niin palkansaaja- kuin työnantajaosapuoli, perinteisesti kokoaika- ja pysyvän työsuhteen ideologisia kannattajia. Tutkimuksen mukaan vammaiset itse olisivat kuitenkin valmiita osa-aikatöihinkin. Niiden kautta voisi ehkä vaikuttaa asenteisiinkin, Lemmetty toteaa.

Markku Koposen mielestä työelämä on tänä päivänä niin monimuotoista, että se kyllä tarjoaisi vammaisille kor-

keakoulutetuillekin monenlaisia työtehtäviä ja työsuhdemuotoja, kunhan vain saadaan työllistymisen pää auki.

- Valmistumisen jälkeen voidaan hyödyntää myös työkokeilua, jonka aikana selvitetään soveltuvuus työtehtävään, huomauttaa Koponen.

Tekninen kehitys vallankumous vammaisille

Markku Lemmetyn mielestä teknisen kehityksen pitäisi edistää korkeasti koulutettujen vammaisten työllistymistä.

- Korkeasti koulutetut ovat asiantuntijaosaajia, jolloin heillä on mahdollisuus esimerkiksi tehdä töitä kotona. Nykyinen teknologia mahdollistaa verkostoitumisen ilman fyysisistä vuorovaikutusta. Myös apuvälineet ovat kehittyneet.

Eva Isaksson, joka itse on kuulovammaainen, korostaa, että tekninen kehitys on merkinnyt vammaisille vallankumousta.

Markku Koponen uskoo, että korkeakoulu-tuttujenkin vammaisten työllistymiseen liittyviä ennakkoluuloja hälventää molemminpuolinen avoimuus rekrytointitilanteessa.

- Työpaikkani sähköposti on minulle iso juttu. Sähköpostissa kuulen ja kommunikoin paremmin kuin esimerkiksi työpaikan keittiössä.

Apuvälineiden avulla kuulovammainen työntekijä voi ylittää kansainvälisen vuorovaikutuksenkin esteet. Eva Isakssonin kuulovammainen sisar joutuu esimerkiksi yrityksessään käymään puhelinneuvotteluja intialaisen yhteistyökumppanin kanssa.

- Sisareni kuulee kohtuullisesti, mutta englanninkieliseen keskusteluun piti aikoinaan löytää ratkaisu. Se löydettiin: etätulkkaukseen Suomessa.

Myös erilaisille oppijoille teknologia on tuonut oikeinkirjoitusongelmiin ratkaisun.

- On kehitetty erityisiä ohjelmia, joiden avulla he ovat samalla viivalla muiden kanssa, kertoo Eva Isaksson.

Teksti: Juha Saarinen
Kuvat: Hannu Lehmusvuori

Esteettömyystyössä korkeakoulut vievät, muu työelämä vikisee

■ Työpaikkojen esteellisyttä on perinteisesti kartoitettu fyysisten esteiden näkökulmasta: millaisia esteitä rakennuksissa on, miten ne voitaisiin korjata tai purkaa. Helsingin yliopiston esteettömyysprojektissa esteettömyysryhmä käänsi perinteisen näkökulman ympäri.

- Totesimme, että yliopiston rakennuskannan vanhuuden takia selvityksestä tulisi vain tietoa, että päärakennukseen, kansalliskirjastoon ja Engelsin suunnittelemiin rakennuksiin ei pääse.

Niinpä lähdimme selvittämään, mitkä ovat positiiviset toimet, jotka voidaan toteuttaa. Mitkä yliopiston tiloista ovat esteettömiä, jotta opetus voidaan siirtää niihin, kertoo esteettömyysryhmän jäsen Eva Isaksson.

Esteettömyysprojekti laati mm. ohjeita siitä, miten pääsee kirjastoon, otti koko henkilöstön esteettömyyskoulutuksen piiriin ja esitti, että yliopisto pitää suunnitella niin, että kaikki ihmiset, niin vanhuksat kuin lastenvaunuilla kulkevatkin, voivat toimia ja liikkua yliopistossa.

Yliopisto- ja korkeakoulumaailmassa esteettömyyden haaste on otettukin jo tosissaan: oppilaitoksissa pohditaan valtakunnallisesti fyysisen esteettömyyden lisäksi myös psyykkisten ja sosiaalisten esteiden poistamista. Muu työelämä kulkee pahasti jälkijunassa. Miten se saataisiin samaan kyytiin?

- Viesti, jota välitämme eteenpäin on, että moniarvoinen työyhteisö on nykyaikainen ja kaikkein innovatiivisin työympäristö, vastaa EK:n koulutusjohtaja Markku Koponen.

Akavan työmarkkinajohtaja Markku Lemmetyn mielestä esteettömyyden laaja-alainen toteuttaminen työelämässä edellyttää tosi syvällistä työyhteisön ja sen toiminnan kehittämistä, ja siinä työmarkkinaosapuolilla on merkittävä rooli.

- Esteettömyyden toteuttamisen avaintekijöitä työyhteisössä ovat esimiestyö ja johtaminen sekä niitä ohjaavat työyhteisön tasa-arvo- ja henkilöstöohjelmat. Eikä tasa-arvon tarkastelu saa rajoittua vain sukupuolten väliseen oikeudenmukaisuuteen, vaan sen pitää koskea koko työyhteisön yhdenvertaisuutta, Lemmetty korostaa.

Korkeakoulutetuille työllistymistakuu

O

sa korkea-asteen koulutuksen saaneista vammaisista henkilöistä on sijoittunut työelämään. Liian moni ei kuitenkaan ole työllistynyt. Miksei?

Opiskelu mielletään vammaisten ihmisten kohdalla arvoksi sinänsä. Taavoitteena ei pidetä tutkintoa eikä työllistymistä. Tämä näkyikin pitkittyneinä valmistumisaikoina ja työelämästä sivuun jäämisinä. Oikeus elinikäiseen oppimiseen on siirretty väärään kontekstiin ja siitä on muodostunut klisee, jolla pois-selitetään vammaisten tarve opiskella työllistyäkseen.

Toisaalta taas vammaisen henkilön opiskelu- ja urasuunnitelmiin vaikuttavat omien toiveiden sijaan monet muut tekijä: ns. asiantuntijoiden näkemykset perinteisistä vammaisille soveltuvista työurista, tukiverkoston epäilevä suhtautuminen uusiin ura-avauksiin, esteelliset opiskeluympäristöt jne. Ulkopuolisten vaikutteiden vuoksi “väärälle” alalle ajautunut opiskelija ei ole motivoitunut valmistumaan tai työllistymään.

Opintoihin sisältyvä työharjoittelu on tärkeä työllistymistä edesauttava tekijä. Sekä vammaisen opiskelijan itsensä että oppilaitoksen tulisi suhtautua harjoittelupaikan etsimiseen nykyistä vakavammin. Rima alitetaan liian usein. Toimistoapulaisen työ ei ole relevanttia opintoihin liittyvää työharjoittelua korkeakouluopiskelijalle. Sen sijaan muun omaehtoisen kesätyön suhteen ei kannataisi olla kovinkaan granttu, mikäli työtä vain on tarjolla. Kesätyön tekeminen on osoitus aktiivisuudesta ja siitä voidaan palkita myöhemmin elämässä.

Kun tutkinto on taskussa, ovatkin edessä uudet haasteet. On hämmästyttävää, miten vähän yhteiskuntamme tuntee mielenkiintoa kovalla rahalla korkeasti koulutettujen vammaisten

henkilöiden työllistymiseen. Osasyynä tähän varmaankin on se, että korkea-asteen koulutuksen läpäisseiden vammaisten ihmisten ajatellaan työllistyvän ilman ulkopuolista tukea, kun he ovat akateemisista opinnoistaankin suorittuneet. Näin ei kuitenkaan aina ole.

Juuri opintojen päättymisen ja työelämän alkamisen saumakohdassa tehostettu tuki olisi monelle vammaiselle työnhakijalle tarpeen. Vanhojen konstien lisäksi tarvittaisiin uusia. Korkeakoulututkinnon suorittaneelle

henkilölle voitaisiin esimerkiksi turvata positiivisen erityiskohtelun toimenpitein kahden vuoden mittainen työllisyystakuu. Sen piiriin kuuluisivat apuvälineet, vammaispalvelut, työllistymisen tukitoimet ja työpaikka. Näin aiempaa useampi korkea-asteen koulutuksen saanut vammaisen henkilö pääsisi kiinni työelämään.

Sari Loijas
Valtakunnallisen vammaisneuvoston
pääsihteeri
sari.loijas@stm.fi

Miksi korkeasti koulutettujen työnsaanti tökkii?

miksi

Teksti: Arto Vilmi

Sosiaalipsykologian opiskelija ja koulutussuunnittelija Milla Ilonen, vammaisena ja aktiivisena toimijana sinulla on kokemusta vammaisten korkeasti koulutettujen työllistymisen ongelmista. Mikä työnsaannissa oikein tökkii?

Asialla on varmasti kaksi puolta. Vammaisten henkilöiden työelämätaidoissa tai sosiaalisessa kompetenssissa saattaa olla puutteita. Tämä ei johdu välttämättä vammaisesta opiskelijasta itsestään, vaan ehkä juuri rakenteellisista esteistä. Tällöin tarvittaisiin kohtuullisia mukautuksia tai positiivista erityiskohtelua!

Entä se toinen puoli. Olisiko kyse asenteista?

Työelämän koventuneet tehokkuusvaatimukset ja työnantajien asenteet ovat varmasti osasyynä tilanteeseen. Jos vammaisuus ei ole työnantajalle entuudestaan tuttu juttu, se saatetaan nähdä uhkana tehokkuudelle ja menestymiselle.

Itse kirjoitan työhakemusteni loppuun tavallisesti, että käytän liikkumisen apuvälineenä sähköpyörätuolia. Jos tunnustaisin ensimmäisessä lauseessa olevani vammainen, jaksaisiko vastaanottaja kiinnostua enää muista identiteettimääreistäni, kuten yhteiskuntatieteiden maisteri, vuorovaikutuksen asiantuntija, puheenjohtaja, nuorisokouluttaja, nainen, tamperelainen.

Mitkä seikat mielestäsi edistävät vammaisten pääsyä oppilaitoksesta työelämään?

Henkilökohtainen avustaja, tulkkipalvelut, kuljetuspalvelut, opiskelun apuvälineet, asiallinen ammatinvalinnanohjaus - sekä suhteet.

Kuinka tärkeänä näet työharjoittelun merkityksen?

Työharjoittelupaikkojen löytämistä pidän ensiarvoisen tärkeänä vammaisten nuorten työllistymisessä. Se, ettei soveltuvan työharjoittelupaikan etsimiseen aina edes panos-

teta, on oikeastaan jo tietynlainen viesti opiskelijalle: "Et sinä kuitenkaan tule koskaan työllistymään, joten voit yhtä hyvin korvata harjoittelun kirjatentillä."

Yliopisto-opintoihin kaipaisin määrällisesti lisää harjoittelua. Omaan tutkintooni kuului tasan yksi kolmen kuukauden harjoittelujakso, jonka olisi tosiaan saanut korvata neljän kirjan tentillä. Nyt kun olen ollut reilun vuoden työelämässä - ensin Allianssilla ja parhaillaan Asumispalvelusäätiö ASPAn koulutussuunnittelijana - voin rehellisesti sanoa, että työ se on, mikä eniten opettaa!

Ponnistellen päämääriin

Ilman henkilökohtaista
avustajaa Pyry Niemelä ei
ehkä olisi lainkaan
työelämässä mukana.
Työllistymisovia on avannut
myös korkeakouluopiskelu.

Olen *Pyry Niemelä*, pian valmistuva 28-vuotias diplomi-insinööri. Teen töitä analytikkona Espoossa NHG Benchmarking Oy:ssä, joka on sosiaali- ja terveydenhoitoalan konsulttiryitys.

Työskentelemme hyvin analyttisesti - asiakkaan toimintaan perusteellisesti perehtyen. Asiakkaat ovat julkiselta puolelta: esimerkiksi sairaanhoitopiirejä, kuntayhtymiä, kuntia ja myös alan yrityksiä, lisäksi joitakin valtion organisaatioita.

Työllistyiin diplomityön kautta viime vuoden elokuussa tähän työpaikkaan. Opiskelen Espoossa Teknillisessä korkeakoulussa teknillisen fysiikan ja matematiikan koulutusohjelmassa.

Työssäni päätavoitteena on etsiä hyviä käytäntöjä ja löytää oikeita ratkaisuja asiakkaan ongelmiin.

Benchmarking on menetelmä, joka kehitettiin 1970- ja 1980-lukujen vaihteessa liiketoiminnan kehittämiseksi. Se perustuu toisilta oppimiseen, esimerkiksi kaksi tai useampi yritys vertailee toimintoja keskenään. Yhdessä yrityksessä tehdään hyvin tiettyjä toimintoja ja toisessa toisia. Mittaamalla eri tunnuslukuja saadaan esiin hyviä käytäntöjä.

Me olemme siinä välissä, tuomme asiantuntemuksemme, mitä kannattaa verrata ja miten. Kaivamme aineistosta mittarien arvoja ja raportoimme asiakkaalle.

Benchmarking ei ole ainoastaan sitä varten, että näytetään eroja eri yritysten välillä, vaan myös että etsitään syytä eroihin.

Etsimme hyviä käytäntöjä, joita kannattaa levittää. Esimerkiksi sairaalatunnuslukuja vertaamalla voidaan keksiä, että jossain toisessa sairaalassa on kehitetty ratkaisu oman sairaalan ongelmaan. Benchmarking ei ole pelkkää dataa, vaan sen avulla eri organisaatiot ovat tekemisissä keskenään.

Pyry Niemelä analysoi NHG Benchmarkissa sosiaali- ja terveysalan organisaatioiden toimintaa koskevaa, pääasiassa numeerista tietoa.

Tärkeintä on yrittää nauttia elämästä, pitkällä tähtäyksellä. En pyri menemään helpointa tietä, vaan haluan tehdä paljon ja päästä ponnistelujen kautta tavoitteisiin.

Tärkeää on myös, että tietyllä tapaa pitää omista periaatteistaan järkevässä määrin kiinni. Yritän olla aika reilu, joskus ehkä liiaksikin.

Tukipilareitani ovat, että teen erilaisia asioita ja olen erilaisissa jutuissa mukana. Moninaisuus on tukipilari sillä tavoin, että silloin hajautetaan riskiä. Jos jollakin elämän alueella tuntuu menevän heikosti, niin jollakin toisella voi mennä hyvin tai ainakin kohtuullisesti. Sinne voi karata ja unohtaa harmit.

Tykkään työssäni oivalluksista ja saan niistä paljon iloa. Jos johonkin probleemaan pyydetään ratkaisua,

pähkäilen sitä vähän aikaa. Muistan ehkä, miten olen joskus ratkaissut samantyyppisen pulman jossain toisessa tapauksessa - vaikka koulun penkillä - ja keksin, että siinäpä olisi oiva ratkaisu.

Mielihyvää työssä tuottaa myös, kun löydetään ratkaisuja, joista kaikki pääsevät hyötymään. Esimerkiksi hyvät käytännöt, joita pyrimme etsimään ja löytämään asiakkaitten käyttöön, voisivat olla sellaisia. Niistä hyötyvät palvelun tuottaja, rahoittaja ja asiakas.

Tahtoisin, että vaikeavammaisia ihmisiä kannustettaisiin ihan konkreettisesti, kouluvuosista lähtien, olemaan aktiivisia ja mukana yhteiskunnassa muutakin kuin saamapuolella.

Vaikeavammaisella ihmisellä voi olla aktiivinen rooli. Se on jo kuntouttavaa. Pitäisi mieluummin käyttää

TYÖNI

ja minä

“Opiskelujen varrella tuntui toisinaan, että onko touhu täysin turhaa ja onko taidoilla mitään käyttöä.”

yhteiskunnassa rahaa siihen, että vaikeavammaisten perusongelmat ratkaistaan ja mahdollistetaan sitä kautta heille aktiivinen rooli. Se näkyy aikanaan työllistymisenä. Omalta kohdalta arvelen, että jos henkilökohtaisia avustajia ei olisi, ei olisi varmaan toivoakaan työllistymisestä.

Murhetta aiheuttaa vaikeavammaisten ihmisten passivoiminen. Siitä tulee helposti itse itseään ruokkiva kierre samoin kuin aktivoiminen voi olla päinvastaista ja tuottaa positiivista kierrettä.

Kehittämishaaste on, että ne, jotka oikeasti tarvitsevat, saisivat henkilökohtaisen avustajan. Jos puhutaan aktiivisesta väestöosasta, siihen ei vaikeavammaisen pysty ilman avustajaa.

Yhteiskunnan toiminnasta ja palvelujen tuottamisesta ei pitäisi tehdä tarpeettoman byrokraattista. Jos byrokratian takia jätetään toteuttamatta jotain hyödyllistä, se on hölmöä.

Joskus kontrolliin kulutetaan suhteettomasti sekä viranomaisen että asiakkaan aikaa. Päivänselvään asiaan tarvitaan monta virkamiestä tekemään päätös, kun yksi koulutettu asiantuntija

Niemelän työllistyminen rupesi vasta opintojen loppupäässä aukenemaan, kun diplomityö poiki kaksikin kilpailevaa työtarjousta.

ja ei uskalla tehdä sitä. Usein kontrolli kohdistuu väärin asioihin, eikä todellisia väärinkäyttäjää saada kiinni.

Haltijan taikasauva tuo mieleen asioita vähän kaikkialta. Omaan elämään toivon pysyviä ratkaisuja. Iän myötä olen tietyllä tapaa ruvennut karsastamaan muutoksia yleensä. Uuden asuinpaikan ja pysyvän kodin löytyminen ovat toivelistalla nykyisen opiskelijoille suunnatun asumisratkaisun sijaan.

Terveiseni lähettäisin kaikille, jotka miettivät opiskelua ja opiskelun aloittamista. Akateemisilla vajaakuntoisilla on vaikeuksia työllistyä. Vaikka opiskelu ei heti avaa mahdollisuuksia, enkä puhu pelkästään työurasta, se voi aukaista monta ovea tuntemattomassa tulevaisuudessa.

Teksti: Sinikka Luhtasaari
Kuvat: Hannu Lehmusvuori

EUSE-stipendiaatin Hollannin opit

Työvalmentaja Anki Sundqvist tutustui hollantilaisen työhönvalmennuksen arkeen Alexander Calder arbeidsintegratiessa Euroopan tuetun työllistymisen yhdistyksen Eusen stipendiaattina. Miksi hän halusi Hollantiin? Millaista työhönvalmennus siellä on? Mitä uutta hän viikon aikana oppi?

Valitsin Alankomaat, koska tiesin aiemmasta opintomatkasta, että tuettu työllistyminen on edennyt aika pitkälle siellä. Hollantilaiset puhuvat myös hyvin englantia.

Alexander Calder arbeidsintegratiella, jonka Tilburgin kaupungin toimipisteessä työskentelin, on yhteensä 34 toimipistettä ja noin 500 työntekijää eri puolilla Hollantia.

Hollannissa tuetun työllistymisen palvelusta vastaavat yksityiset yritykset, joita on yhteensä 650. Alexander Calder on niistä suurin, ja se kansainvälistää paraikaa toimintaansa Iso-Britanniaan ja Belgiaan. Työhönvalmennuspalvelun ostajina Hollannissa toimivat Kelaa vastaava paikallinen organisaatio UWV ja kunnat. Työnvälitystoiminta on myös yksityistetty, valtio vastaa kustannuksista.

Alexander Calderin tavoitteena on tarjota vammaisille ja osatyökykyisille sekä maahanmuuttajille mahdollisimman lyhyt polku, traject, työelämään. Asiakkaiden työllistämässä pyritään pitkäaikaisiin ratkaisuihin, joihin päästään, kun yhteistyö heidän kanssaan on inhimillistä ja luottamuksellista.

Alexander Calder edellyttää työhönvalmentajiltaan taitoa, innokkuutta ja moniosuamista. Kaikki työhönvalmentajat ovat saaneet tuetun työllistymisen menetelmäkoulutuksen. Julkinen valta vastaa koulutuksen kustannuksista.

Työhönvalmentajan koulutuksessa satsataan paljon omien asenteiden kehittämiseen ja korostetaan eettisyyttä. Niitä meidänkin pitäisi pohtia Suomessa nykyistä enemmän.

Liikkuessani viikon ajan kollegoiden *Ton Simmons*, *Lex Koudstal* ja *Aldy de Krom* kanssa asiakastyössä, havaitsin, että tuetun työllistymisen menetelmällä tehdään niin Hollannissa kuin Suomessa hyvää työtä; asiakastyössä tärkein työväline on keskustelutaito sekä kyky kuunnella asiakkaita ja työnantajia.

■ Teksti: Anki Sundqvist ja Juha Saarinen

Anki Sundqvist työskenteli pari päivää Ton Simmonsin kanssa, joka sanoi löytäneensä työhönvalmennuksesta ihannetyönsä.

Korkeakoulutuksen yhdenvertaisuutta parannetaan esteettömyystiedolla

Korkeakouluissa esteettömyys nähdään yhä useammin hyvänä laatuna ja toimintakulttuurina. Tavoitteena on, että korkeakoulu yhteisö on yhdenvertainen toimintaympäristö kaikille. Esteettömyydestä ei puhuta vain vammaisuuteen liittyvissä asiayhteyksissä.

Esteetön opiskelu korkea-asteen oppilaitoksissa, Esok -hankkeessa, on kehitetty opetusministeriön tuella korkeakoulutuksen laatua ja avoimuutta. Vuonna 2007 käynnistyneen ja tänä vuonna päättyvän hankkeen tavoitteena on korkea-asteen opetuksen ja opiskelun fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen esteettömyyden kehittäminen siten, että jokainen voi ominaisuuksistaan riippumatta opiskella yhdenvertaisesti muiden kanssa.

- Pyrimme vastaamaan korkeakoulujen erilaisiin perehdytyksen ja tiedotuksen tarpeisiin, jotta kaikkia korkeakouluun hakevia ja korkeakouluopiskelijoita ohjataan, opetetaan ja kohdellaan yhdenvertaisesti. Tehtävä ei ole aivan yksinkertainen, sillä korkea-asteen koulutusalat ja kulttuurit vaihtelevat esimerkiksi uudesta teknologiasta taiteeseen ja sosiaalitieteisiin, toteaa Jyväskylän yliopiston suunnittelija, *Hannu Puupponen*. Hän toimii Esok-hankkeessa yliopistojen esteettömyyden edistämistyön koordinaattorina.

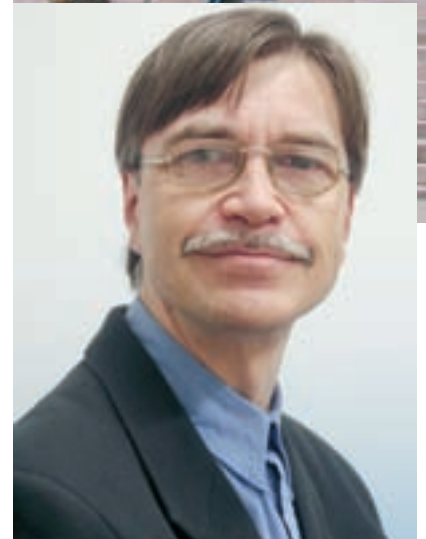
Henkilöstö tarvitsee koulutuksia ja verkostoja

Paitsi korkeakoulujen ja koulutusalojen tarpeet, myös potentiaalisen opiskelijajoukon lähtökohdat poikkeavat paljon toisistaan. Projektipäällikkö *Merja Ylönen*, joka vastaa Esokissa ammattikorkeakoulujen esteettömyyden edistämis-

Kukaan ei saisi olla esimerkiksi pääsykokeessa jo lähtökohtaisesti toisia huonommassa asemassa sellaisten ominaisuuksiensa takia kuten etninen tausta, ikä tai vammaisuus, korostaa projektipäällikkö Merja Ylönen.

työstä, kertoo hankkeen aikana pohtineensa opetustyötään ja siinä tarvittavia laaja-alaisia tietoja ja taitoja. Tarjolla pitää hänen mielestään olla koulutuksia, joissa opetushenkilöstö voi saada tietoa ja ohjausta oppijoiden monenlaisuuteen vastaamiseksi. Lisäksi tarvitaan verkostoja, joissa vaihdetaan kokemuksia ja kuullaan toisten kehittämisiä hyviä käytäntöjä.

Esok-hankkeen yliopistokoordinaattori Hannu Puupponen mielestä korkea-asteen oppilaitoksissa tarvitaan lisää tietoa eri vähemmistöryhmien elämästä ja opinnoista.

Lisää tietoa, tahtoa ja osallistumista

Hannu Puupponen ja Merja Ylönen ovat yhtä mieltä siitä, että esteettömyyden ja avoimuuden lisäämiseksi korkea-asteen oppilaitoksissa tarvitaan lisää tietoa erilaisten vähemmistöryhmien elämästä ja opinnoista. Aiheesta on toistaiseksi julkaistu varsin vähän suomalaista akateemista tutkimusta. Opiskelijajärjes-

ten opiskelijoiden kannattaisi siis osallistua ja vaikuttaa.

Tiedon löytäminen itselle uudesta aiheesta ei välttämättä ole osoittautunut helpoksi.

- Opiskelukontekstissa tietoisuus vähemmistöryhmistä vaikuttaa jotenkin sirpaloituneelta. Yhdenvertaisuuslain myötä Design for All -ajattelu tuntuu tulevan vastaan joka puolelta, joten kysyntää tiedolle on. Lopulta toteutus tässäkin ratkaisee ja tahto saada aikaiseksi. Mitä yksittäistapauksissa ovat ne lain tarkoittamat kohtuulliset mukautukset, joita koulutuksen järjestäjältä edellytetään, Pakkanen kysyy.

Suosituksia ja mittareita

Hannu Puupponen toteaa, että Esok-hankkeella riittää viimeisen toimintavuoden ajaksi tekemistä. Vuoden loppuun mennessä ovat koossa esteettömyyden edistämiseksi suositukset korkeakoulujen opiskelijavalintaa, yhdenvertaisuussuunnittelua ja tiedotusta varten.

Esteetön opiskelijavalinta -suositus ja -opas on jo valmis ja siihen voi tutustua ESOK-portaalissa www.esok.fi tai sieltä voi tilata painetun version. Suositusta ja opasta voi kommentoida marraskuun 2009 loppuun saakka, minkä jälkeen se päivitetään.

■ Teksti: Outi Lindroos

Esteettömyyden edistämistä Esok-hankkeessa pohtivat korkeakoulujen eri intressitahojen kanssa mm. vammaisjärjestöjen ja korkeakoulutettujen ammattiliittojen edustajat.

töjen tutkimussäätiö, Otus, julkaisi vuonna 2007 tutkimuksen vammaisten ja kuurojen nuorten koulutuspoluista. Esok-hankkeessa puolestaan julkaistaan oppaita, joissa on ohjeita opiskelijoiden monenlaisuuden huomioimiseksi opetuksessa ja ohjauksessa.

Suomen ylioppilaskuntien liitto, SYL, on yhtenä toimijana mukana Esok-hankkeessa. Esokin kehittämistoimikuntaan kuulunut SYLin entinen sosiaalipoliittinen sihteeri Lauri Pakkanen toteaa, että henkilökohtaiset tapaamiset sekä Otuksen tutkimusprojektissa että yhdenvertaisuustyössä ylipäätään ovat tuoneet lisää tietoa esteettömyystarpeista ja koulutuksen saavutettavuudesta.

- Olen kieltämättä saanut oppia uutta ja hakea asioihin uudenlaista näkökulmaa.

Esteettömyys kuuluu Pakkanen mielestä itsestään selvästi opiskelijajärjestöjen "agendalle", jotta yhteiskuntamme olisi mahdollisimman avoin ja demokraattinen. Hänen mielestään vammais-

Kansainvälisistä käytännöistä apua

■ Esok-hanke järjesti toukokuun alussa Esteettömyys koskettaa jokaista -seminaarin Helsingissä. Siinä tutustuttiin mm. korkeakoulujen esteettömyyden hyviin käytäntöihin Norjassa, Ruotsissa ja Englannissa ja keskusteltiin niistä paneelissa. Keskustelussa todettiin, että koska em. maissa opiskelun esteitä on poistettu pidempään kuin Suomessa, niin toimintatavat ovat selvemmin ohjeistettuja, vastuutettuja ja resursoituja kuin meillä.

Paneelissa oltiin myös yksimielisiä siitä, että esteettömyyden tulee sisältyä korkeakoulujen laadun varmistukseen, opiskelun yhdenvertaisuuden tutkimukseen, korkeakoulujen henkilöstön tehtäviin ja verkostoyhteistyöhön. Opettajien ammattijärjestö OAJ painotti laajaa esteettömyyskäsitystä, jota tarkastellaan oppilaan ja opiskelijan kasvat- ja opetustyössä sekä opettajan työssä ja työolosuhteissa. Opiskelijajärjestöt korostivat, että korkeakoulujen tulee tehdä yhteistyötä eri koulutusasteiden, kuntien ja Kelan kanssa, jotta opinnot käynnistyisivät ja arki sujuisi oppilaitoksen ulkopuolellakin.

Paneelin päätteeksi sovittiin, että keskustelun osapuolet kokoontuvat uudelleen vielä vuoden 2009 aikana sopimaan konkreettisista toimenpiteistä.

Paneelin lisäksi seminaarissa järjestettiin korkeakoulujen esteettömyyttä edistävän verkoston ideointikokous.

Lisätietoja: www.esok.fi

Kehitysvammatoimijat tekivät markkinaiskun Helsingin Espalla

■ Kehitysvammaisten tapahtumatori - Meidän kaikkien kaupunki - keräsi alan eri toimijat ja kehitysvammaiset ihmiset esittelemään monipuolisesti toimintaansa ja osaamistaan Helsingin sydämeen Esplanadin puistoon toukokuun lopulla.

Yksi esittelijöistä oli Helsingin tuetun työllistymisen palvelu, jossa työskentelee yhdeksän työhönvalmentajaa, joiden 184 asiakkaasta 118 työskentelee tällä hetkellä palkkatyösuhteessa.

- Meillä vieraili mm. Helsingin kaupungin sosiaalilautakunnan jäsen, kaupunginvaltuutettu *Jaana Pelkonen*, jolle sosiaaliviraston alainen työhönvalmennus- ja työllistämistoimintamme oli aivan uutta sekä kovasti kiinnostavaa, kertoo *Nina Sohlberg-Ahlgren*. Hän on Helsingin tuetun työllistymisen palvelun esimies ja johtava työvalmentaja.

Aamukymmenestä iltaseitsemään kestäneessä tapahtumassa helsinkiläiset saivat nauttia myös lukuisista kehitysvammaisten musiikki-esityksistä, mm. punkista ja rapista, sekä kuunnella sosiaali- ja terveysministeri *Paula Risikon* puhetta että päättäjien, alan toimijoiden ja kehitysvammaisten edustajien näkemyksiä lounaspaneelissa.

Työhönvalmennusta Espan puistossa olivat esittelemässä Tuetun työllistymisen palvelun esimies *Nina Sohlberg-Ahlgren* (vas.), työhönvalmentaja *Merja Honkanen* ja työelämään hakeva *Henri Reiman*.

SAK esittää yrityksille osatyökykyisten työllistämisvelvoitetta

■ SAK on toukokuussa julkaissut osatyökykyisten työllistymistä koskevat tavoitteensa.

Järjestö esittää, että työkyvyttömyyseläkkeellä oleville taataan oikeus osa-aikatyöhön velvoittamalla työnantajat palkkaamaan osatyökykyisiä työntekijöitä ja kuntoutujia. Velvoite määriteltäisiin suhteessa yrityksen kokonaistyöntekijämäärään. Ellei yritys täyttäisi tätä velvoitetta, sen tulisi maksaa maksu rahastoon, joka puolestaan tukisi kansalaisjärjestöjen kuntoutus- ja työtoimintaa osatyökykyisille ja kuntoutujille.

Lisäksi SAK haluaa, että eläkkeellä olevien mahdollisuuksia tilapäiseen työntekoon lisätään esimerkiksi sijaistajapankkien kautta ja osatyökykyisten ja työttömien työllistymistä helpotetaan välityömarkkinoiden avulla.

SAK:n esitykset liittyvät työmarkkinajärjestöjen yhteiseen työurien pidentämistä ja eläkkeelle siirtymisen myöhentämistä koskevaan työryhmätyöskentelyyn. Tavoitteena on saada aikaan yhteiset esitykset tämän vuoden loppuun mennessä.

Uuden vammaispalvelulain tiedotukseen ja seurantaan ohjausryhmä

■ Syyskuun alusta voimaan tulevan vammaispalvelulain merkittävin uudistus on vaikeavammaisille henkilöille järjestettävä henkilökohtainen apu. Se on osa kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia vammaispalveluja. Peruspalveluministeri *Paula Risikko* totesi puhuessaan Seinäjoella toukokuun lopulla, että henkilökohtaisen avun lainsäädäntöä on valmisteltu hyvässä yhteistyössä niin vammaisjärjestöjen kuin Suomen Kuntaliiton kanssa.

Ministeri kertoi, että sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut laajapohjaisen ohjausryhmän huolehtimaan vammaispalvelulain muutoksia koskevasta tiedottamisesta, kouluttamisesta, ohjauksesta ja seurannasta. Ohjausryhmän tavoitteena on tukea vammaispalvelulain uusien säännösten yhtenäistä ja sujuvaa toimeenpanoa sekä soveltamista. Vammaispalvelulain soveltamisen tueksi laaditaan helpokäyttöinen sähköinen verkkokäsikirja.

Kirkko työllistää vähän heikossa työmarkkina- asemassa olevia

■ Kirkko heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistäjänä -tutkimus osoittaa, että kirkko on työllistänyt suhteellisen vähän fyysisesti vajaakuntoisia ja vammaisia, kehitysvammaisia, pitkäaikaistyöttömiä, maahanmuuttajia, mielenterveyskuntoutujia, ammattikouluttamattomia nuoria tai ikääntyneitä.

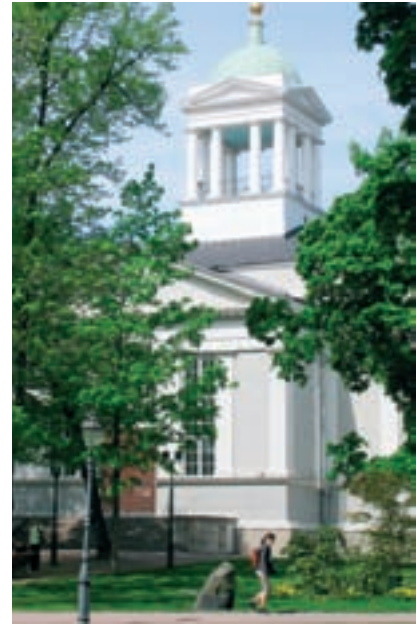
Eniten kirkkoon on työllistetty pitkäaikaistyöttömiä, 35 prosenttiin organisaatioista. Ammattikouluttamattomien nuorien vastaava luku on 20 prosenttia. Ikääntyneitä, fyysisesti vajaakuntoisia tai vammaisia sekä psyykkisesti vajaakuntoisia tai mielenterveyskuntoutujia on työskennellyt kustakin ryhmästä noin 15 prosentissa kirkon eri organisaatioissa. Vähiten on palkattu kehitysvammaisia ja maahanmuuttajia.

Keskeisimpiä työllistämisen esteitä ovat kirkon työyhteisöjen usein kiireinen ja vaativa toimintakulttuuri sekä työllistämisen kokeminen vaikeaksi ja byrokraattiseksi. Kirkon työnantajat eivät tunne kovin hyvin työvoimahallinnon palveluja tai sosiaalisen työllistämisen mahdollisuuksia ja keinoja. Lisäksi esteenä ovat ennakoluulot heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden kyvyistä ja valmiuksista toimia kirkon eri tehtävissä.

Tutkimuksen tekijät *Liisa Björklund* ja *Henrietta Grönlund* haastavat kirkon uudistamaan työkuultuuriaan: kirkko ja seurakunnat voisivat näyttää esimerkkiä eettisestä työllistämisestä, jolla kovia työmarkkinoita voitaisiin muuttaa inhimillisemmiksi.

Tutkimuksen ovat rahoittaneet työ- ja elinkeinoministeriö, Kirkkohallitus, Kirkon työmarkkinalaitos ja Kirkkopalvelut ry. Se on luettavissa osoitteessa www.tem.fi/julkaisut.

Painettua julkaisua voi tilata maksullisena Editasta: asiakaspalvelu.publishing@edita.fi tai ostaa verkkokaupasta: www.edita.fi/netmarket

Taantuman haasteet puhuttivat Workability Europea

■ Osatyökykyisten työllistymistä edistävien, suurten eurooppalaisten palveluntuottajien järjestön Workability Europan vuotuisen konferenssin teemana oli talouden taantumasta aiheutuvat talous- ja rahoitushaasteet.

Bukarestissa 26. - 29.5. pidetyn konferenssin teema oli erittäin ajankohtainen, sillä monissa maissa, esimerkiksi Britanniassa, Espanjassa ja Ruotsissa, tuotannolliset työkeskukset tekevät runsaasti alihankintaa esimerkiksi autoteollisuudelle. Tilanne-raporttien perusteella taantuma ei ole vaikuttanut Suomessa työllistämisyksiköihin läheskään siinä laajuudessa kuin monissa muissa maissa.

Konferenssin avauspuheenvuorossa Britannian suurlähettiläs *Robin Barnett* esitti, että on aika luoda uusia työllistämideoita ja sosiaalisia innovaatioita osatyökykyisten työllistymiseksi. Hänen mielestään lainsäädännön luominen ei ole

ongelma, haastavaa sen sijaan on lainsäädännön käyttöönotto ja soveltaminen.

WE:n puheenjohtaja *Hans Wrind* muistutti, että järjestön jäsenet edustavat 1,2 miljoonaa osatyökykyistä henkilöä Euroopassa ja kaikkien jäsenorganisaatioiden yhteinen tehtävä on luoda työllistymismahdollisuuksia osatyökykyisille.

Kokousväkeä puhutti paljon vammaisten ja osatyökykyisten työllistämisen kiintiöjärjestelmä, joka on voimassa noin puolessa Euroopan maista, mm. Saksassa, Ranskassa ja Iso-Britanniassa.

Suomesta vain yksi järjestö, VATES-säätiö, on WE:n jäsen.

Kuurosokea Russ Palmer julkaisi levyn

■ Kuurosokealle Russ Palmerille musiikki on merkinnyt koko hänen elämänsä ajan paljon. Saatuaan vuonna 2004 sisäkorvaistutteen hän on voinut jatkaa itselleen tärkeää musiikin tekemistä niin, että toukokuun lopulla julkistettiin hänen oma cd-levynsä *Warm Summer Days*.

Levy sisältää hänen laulamiaan, säveltämiään ja suurimmaksi osaksi sanoittamiaan rakkausballadeja. Russin monipuolista musiikillista lahjakkuutta kuvaa se, että hän soittaa levyllä myös akustista kitaraa ja pianoa.

Russin *Warm Summer Days* -levyä on mahdollista tilata häneltä itseltään 10 euron ja postimaksun hintaan sähköpostitse: rpalmer2@tiscali.co.uk

EU:n komission edustaja: tuettu työllistyminen on aktiivisen työvoimapolitiikan keino

■ Euroopan tuetun työllistymisen EUSEN kongressi 27. - 29.5. kokosi 450 edustajaa Euroopasta mutta myös Yhdysvalloista, Kanadasta, Australiasta ja Uudesta-Seelannista luotaamaan tuetun työllistymisen nykytilaa ja tulevaisuuden näkymiä Prahaan.

Kokoukseen osallistunut EU:n komission jäsen *Johan Ten Geuzendam* lupasi antaa tukensa tuetun työllistymisen kehittämiseksi. Hän määritteli tuetun työllistymisen työvoimapolitiikan keinoksi. Tämä oli uutta, sillä perinteisesti tuettu työllistyminen on määritelty sosiaalipolitiikan tai ammatillisen kuntoutuksen välineeksi.

Kongressissa vahvaa keskustelua herätti Saksan tuotannollisia työkeskuksia edustaneen *Thomas Unstin* puheenvuoro, jossa hän piti tuotannollisia työkeskuksia 'turvallisempina' työpaikkoina kuin Saksan nykyisiä avoimia työmarkkinoita.

VATES ei hyväksy Kelan eläkkeellä olevien etujen huononnuksia

■ Hallitus jätti toukokuun alussa eduskunnalle lakiesityksen työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämiseksi. Esitys on osa sosiaaliturvan kokonaisuudistusta.

VATES-säätiön eduskunnan työelämä ja tasa-arvovaliokunnalle sekä sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle antamissa lausunnoissa kiitettiin esitystä siitä, että se edistää työkyvyttömyysetuuksilta työhön palaamista ja siirtymistä sekä laajentaa eläkkeen lepäämäänjättämisosoikeuden koskemaan myös työeläkeläisiä.

Säätiö moitti kuitenkin esitystä mm. siitä, että se heikentää Kelan täyttä työkyvyttömyyseläkettä saavien asemaa. Noin 12 euron lisäys nykyiseen työtulon kuukausittaiseen ansaintarajaan, 588,66 euroa, on VATESin mielestä aivan riittämätön. Esitetty 600 euron alhainen tuloraja ei mahdollista osa-aikatyön tekemistä, eikä kokoaikainen työskentely ole mahdollista henkilöiden vamman tai sairauden vuoksi. Säätiön esitti ansaintaraja nostoa 700 euroon.

Tämän lehden ilmestyessä lakiesitys saattaa olla jo hyväksytty eduskunnassa. Asiasta tulee tieto VATES:in nettisivuille www.vates.fi

Kehittämisaikatuksia työkeskuksille

■ Sosiaalisen työllistämisen toimialalla on viime vuosina tehty runsaasti kehittämistyötä, mutta tuotannollisten työkeskusten toiminnan ja toimintaedellytysten kehittäminen on jäänyt vähemmälle huomiolle. VATES-säätiön tuore julkaisu *Tuotannollisten työkeskusten kehittämishaasteet* paikkaa tätä puutetta.

Julkaisua varten on haastateltu seitsemää eri tuotannollisen työkeskuksen johtajaa. Haastattelut on tiivistetty kirjassa omiksi tapausesimerkeikseen, joissa työkeskusjohtajat kertovat oman työkeskuksensa toiminnan perusteet, vahvuudet sekä kipu- ja kehittämiskohteet.

Kirjassa esitetään myös tuotannollisten työkeskusten kehittämissuosituksia. Ne on laadittu asiantuntijatyöryhmässä, jolla on vankkaa tuotannollisten työkeskusten toiminnan kokemusta ja osaamista eri näkökulmista.

Työkeskuskirjan on toimittanut VATES-säätiön kehittämisspäällikkö *Jarmo Kujanpää*. Hän on kirjoittanut julkaisuun työkeskuksia koskevat käytännön tapausesimerkit. Työkeskusten kehittämissuosituksuuksista vastaavat Hengitysliitto Helin palvelutoiminnan johtaja *Veikko Korpela* ja VATES-säätiön toimitusjohtaja *Marjatta Varanka*.

Tuotannollisten työkeskusten kehittämishaasteet kirjan tilaukset: www.vates.fi/julkaisut

Kirjan hinta on 10 euroa + toimituskulut.

VATES-säätiö edistää vammaisten ja osatyökykyisten työllistymistä ja kuntoutumista.

Toimintamme avainalueita ovat tuettu työllistyminen ja työhönvalmennus, sosiaaliset yritykset ja työkeskukset sekä kuntouttava työ ja työyhteisö. Kehitämme työllistymismuotoja ja kuntoutusmalleja yhdessä käytännön toimijoiden kanssa Kyvyt -käyttöön verkostossa. Tarjoamme asiantuntijapalveluja: tietopalvelua, koulutusta, konsultointia ja ohjausta. Vaikutamme työllistymistä edistävään sosiaali- ja työllisyyspolitiikkaan, työmarkkinoihin sekä työllistymis- ja kuntoutusjärjestelmiin. Vuonna 1993 perustetun säätiön taustavaikuttajiin kuuluu 35 yhteisöä:

Avain-säätiö
Epilepsialiitto ry
Etelä-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry
Etelä-Suomen lääninhallitus
Invalidiliitto ry
FILHA ry
Hengitysliitto HELI ry
Kanta-Hämeen Hengitys ry
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
Kehitysvammaaliitto ry
Kiipulasäätiö
Kuntoutussäätiö
Kuuloliitto ry
Kuurojen Liitto ry
Kuurojen palvelusäätiö
Kuopion Seudun Hengitysyhdistys ry
Kärkulla samkommun
Lihastautiliitto ry
Laptuote-säätiö
Mielenterveyden Keskusliitto ry
Näkövammaisten Keskusliitto ry
Parik-säätiö
Puustellin tuki ry
Päijät-Hämeen Hengitysyhdistys ry
Päijät-Hämeen koulutus konserni -kuntayhtymä
Pääjärven kuntayhtymä
Raina-säätiö
Rinnekoti-Säätiö
Satakunnan erityishuolto piirin kuntayhtymä
Suomen CP-liitto ry
Suomen Mielenterveysseura
Suomen MS-liitto ry
Turun Seudun Hengitysyhdistys ry
Uudenmaan Vammaispalvelusäätiö
Yritystaito Oy

VATES-säätiö

PL 40, Oltermannintie 8,
00621 Helsinki
Puh. (09) 7527 551
Faksi (09) 7527 5521
www.vates.fi

Julkaisut

Tuotannollisten työkeskusten kehittämishaasteet

Jarmo Kujanpää

Tuotannollisten työkeskusten kehittämishaasteet -julkaisussa äänensä saavat nyt esille niin tuotannollisten työkeskusten arjen haasteita tuntevat työkeskusjohtajat kuin työkeskusten kehittämistä pohtineet asiantuntijat. Julkaisu on yksi uusi avaus välityömarkkinakeskusteluun.

2009, 56 sivua, 10 euroa + toimituskulut (4,50)

Työolosuhteiden sopeuttamisen keinoja ja ulottuvuuksia organisaatioissa

Artikkelikokoelma, Kestävää työllisyyttä sosiaalisissa yrityksissä -projektin julkaisuja

Toim. Marjatta Varanka

Tämän artikkelijulkaisun tarkoitus on aktivoida keskustelua ja avartaa laajempaa näkökulmaa työolosuhteiden sopeuttamiseen. Sopeuttamisessa on kyse yksilöiden osaamisen ja työtehtävien yhteensovittamisesta niin, että se palvelee koko työyhteisön tavoitteita.

2008, 36 s., ilmainen

Julkaisu on tulostettavissa internetistä osoitteesta www.vates.fi/projektienmateriaalit

Marginaalin marginaalissa?

Vammaiset ja osatyökykyiset henkilöt työllistymispalveluiden reunoilla.

Anne-Mari Ollikainen

Selvityksessä paneudutaan nykyisten erityistyöllistämisen yksiköiden ydinkysymyksiin ja toimintaympäristöstä nouseviin jännitteisiin. Työllistämistoimintaa perustellaan

usein asiakkaiden tarpeilla. Todellisuudessa kilpailuttaminen, kannattavuus ja kustannustehokkuus asettavat tarkat rajat työhönvalmennus- ja kuntoutuspalvelujen tuottamiselle. Vammaisen ja osatyökykyisen ihmisen ohjaaminen avoimille työmarkkinoille jääkin helposti talous- ja terveyspainotusten varjoon ja marginaaliin. Kirja on ensimmäinen VATES-säätiön MOVE-projektin julkaisuista.

Terveyden edistämisen keskus on arvioinut teoksen: "Kantaaottava teos, joka pyrkii avaamaan syitä siihen, miksi vammaiset ja osatyökykyiset henkilöt eivät pääse avoimille työmarkkinoille."

2008, 83 sivua, ilmainen

Työhönvalmennuksen haasteet ja mahdollisuudet

Yksi työllistynyt vastaa kahtakymmentä keinua

Toim. Anne-Mari Ollikainen

Julkaisu on kannanotto työhönvalmennuksen pirstaleisuuteen. Tavoitteena on, että lukija pysähtyisi miettimään, mitä työhönvalmennus avoimille työmarkkinoille suuntaavana toimintana on ja minkälaisia tavoitteita sille on realistista asettaa.

Terveyden edistämisen keskus on arvioinut julkaisun käsikirjoitusvaiheessa:

Asiallinen ja hyvä tietopaketti erityisesti asiantuntijoiden käyttöön.

2007, 50 s., 10 euroa + toimituskulut (4,50)

Säätiön sähköpostiosoitteet ovat muotoa: etunimi.sukunimi@vates.fi

Henkilöstö

Työllistymisen palvelujärjestelmät

Kehittämispäällikkö

Pauliina Lampinen
(09) 7527 5504, 050 408 7734

Kehittämiskoordinaattori

Suvi Pikkusaari
(09) 7527 5503, 044 275 4800

Projektipäällikkö, MOVE -projekti

Milja Louhela
(09) 7527 5526, 0440 724 944

Projektsuunnittelija, MOVE -projekti

Anne-Mari Ollikainen
(09) 7527 5525 050 576 7514

Sosiaalinen yrittäjyys

Kehittämispäällikkö
Jarmo Kujanpää
(09) 7527 5567, 040 588 0007

Koulutuksen ja verkoston sihteeri

Tarja Karvonen
(09) 7527 5501

Viestintä

Tiedottaja
Juha Saarinen
(09) 7527 5506, 050 378 7959

Hallintoasiat

Toimitusjohtaja
Marjatta Varanka
(09) 7527 5505

Tiedotus- ja hallintosihtööri

Marianne Kaunismäki
(09) 7527 5502

Taluspäällikkö

Pasi Ylipaavaliemi
(09) 7527 5508, 044 521 2133

Taloussihtööri

Vuokko Heikkilä-Kankkonen
(09) 7527 5509

Toimistoapulainen

Ella Rytönen
(09) 7527 5507

Työhön-
valmennuksen
kehittämis-
päivät
8.-9.10.09

KUOPIOSSA

Lisätietoja:
www.vates.fi/
panatteri2009